

STORTINGET

Innst. 195 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 47 LS (2018–2019)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Lov om en overgangsperiode ved Storbritannias uttreden av EU og samtykke til å avgi en erklæring om at Norge aksepterer en overgangsperiode for Norges avtaler med EU

Til Stortinget

Innledning

Utenriks- og forsvarskomiteen fremmer i innstillingen forslag til lov om en overgangsperiode ved Storbritannias uttreden av EU. Forslag til stortingsvedtak om samtykke til å avgi en erklæring om at Norge aksepterer en overgangsperiode for Norges avtaler med EU, legges frem i en egen innstilling, Innst. 196 S (2018–2019), jf. Stortingets forretningsorden § 31 sjette ledd.

Sammendrag

I proposisjonen foreslås det en lov om gjennomføring i norsk rett av en overgangsperiode i forbindelse med at Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland (heretter Storbritannia) trer ut av Den europeiske union (heretter EU). Overgangsperioden kommer som en konsekvens av den overgangsperiode som EU og Storbritannia har fremforhandlet seg imellom i avtalen om Storbritannias utmelding av EU (utmeldingsavtalen).

Norges aksept av overgangsperioden innebærer at alle Norges folkerettslige avtaler med EU i overgangsperioden skal fortolkes og anvendes slik at Storbritannia skal anses som om den britiske staten er EU-medlem.

Overgangsperioden må gjennomføres i norsk rett for at den skal få bindende virkning for rettssubjekter i Norge. Norge anvender det dualistiske prinsipp for gjennomføring av folkerettslige forpliktelser i norsk rett, hvilket innebærer at de først får virkning overfor private rettssubjekter når de er inkorporert eller transformert til norsk rett.

For å gjennomføre overgangsperioden nasjonalt er det derfor behov for å presisere i lovs form at i alle sammenhenger hvor rettigheter gis basert på EØS-avtalen, må dette utvides til også å omfatte Storbritannia og britiske rettssubjekter – selv om Storbritannia ikke lenger er formelt medlem av EU og dermed heller ikke lenger formell part i EØS-avtalen. Videre må, i den grad andre av Norges avtaler med EU er gjennomført i norsk rett, referanser til EU forstås som fortsatt å omfatte Storbritannia i overgangsperioden. Slik gjennomføring vil tydeliggjøre og dermed sikre at britiske personer og øvrige rettssubjekter i denne perioden også i henhold til nasjonal rett blir behandlet som om Storbritannia fortsatt er medlem av EU/EØS.

Den foreslåtte lovbestemmelsen som gjennomfører overgangsperioden, innebærer en ren videreføring av dagens rettstilstand i forholdet til Storbritannia i en nærmere tidsbegrenset periode. Den antas derfor ikke å innebære økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Det antas imidlertid at det vil være til fordel for norsk næringsliv og berørte norske borgere at Norge innfører en overgangsperiode lik den som vil gjelde i EU i forbindelse med Storbritannias uttreden av EU. Eventuelle endringer i budsjettbehov vil bli håndtert i de ordinære budsjettprosessene.

Ettersom det fortsatt er usikkert om Storbritannia trer ut av EU 29. mars 2019, og hvorvidt det skjer med eller uten en utmeldingsavtale med EU, er det tilsvarende

usikkerhet knyttet til ikrafttreddelsen av lovforslaget. Loven vil bare settes i kraft, i tråd med forslaget til ikrafttreddelsesbestemmelse, hvis Storbritannia forlater EU med en utmeldingsavtale. Det foreslås at loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Marianne Marthinsen, Leif Audun Sande og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Hans Andreas Limi og Christian Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Abid Q. Raja, og fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, viser til proposisjonen, der det foreslås en lov for å skape rettsgrunnlag for at avtaler mellom Norge og EU/EØS-området der Storbritannia inngår, kan videreføres i forbindelse med at Storbritannia trer ut av EU, med avtalen forhandlet med EU27 fra november 2018. Komiteen mener det er av største viktighet for Norge at utmeldingsavtalen mellom Storbritannia og EU om en avtalt overgangsperiode, med en innebygget mulighet for en forlengelse med ett år, også kan ha parallell virkning for Norge og de avtaleforhold landet har gjennom blant annet EØS-avtalen.

Komiteen viser til at siktemålet med proposisjonen er å etablere en forlenget overgangsperiode. En forlenget overgangsperiode må ha særskilt hjemmel i norsk lov for at den skal få bindende virkning for rettssubjekter i Norge. Gjennom hele overgangsperioden vil alle Norges folkerettslige avtaler med EU fortolkes og anvendes slik at Storbritannia skal anses som om den britiske staten fortsatt er EU-medlem.

Komiteen viser til det avtalemessige gjensidighetsprinsipp som innebærer at alle sammenhenger hvor rettigheter og plikter er basert på EØS-avtalen også må omfatte Storbritannia og britiske rettssubjekter, også i perioden hvor Storbritannia formelt sett ikke er medlem av EU. Komiteen har ingen nærmere kommentarer til de lovtekniske løsningene og vil anbefale Stortinget å vedta lovforslaget.

Komiteen vil fremheve at forslaget med den gjeldende overgangsperioden kun vil tre i kraft etter sin ordlyd dersom Storbritannia forlater EU med en utmeldingsavtale.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komitee.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om en overgangsperiode ved Storbritannias uttreden av EU

§ 1 Formål

Formålet med loven er å gjennomføre i norsk rett en overgangsperiode i forbindelse med at Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland (Storbritannia) trer ut av Den europeiske union (EU).

§ 2 Overgangsperioden

Med overgangsperioden menes i loven her perioden fra Storbritannias uttreden av EU til og med 31. desember 2020.

Bestemmelser i lov, stortingsvedtak og forskrift som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, skal i overgangsperioden anvendes som om Storbritannia fortsatt er medlem av EU. Det samme gjelder bestemmelser i lov, stortingsvedtak og forskrift som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter andre avtaler som er bindende mellom Norge og EU, mellom Norge og EUs medlemsstater når de har handlet på vegne av EU, eller med EU og medlemsstatene sammen.

Andre bestemmelser i lov, stortingsvedtak og forskrift som fastsetter rettigheter og plikter for fysiske og juridiske personer etablert innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), eller knytter rettsvirkninger til at handlinger har skjedd innenfor EØS, skal i overgangsperioden anvendes som om Storbritannia fortsatt er medlem av EU.

Kongen kan i forskrift forlenge tidsperioden fastsatt i første ledd.

§ 3 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 12. mars 2019

Anniken Huitfeldt

leder

Michael Tetzschner

ordfører